

האולימפיאדה הבינלאומית העשירית בבלשנות

ליובליאנה (סלובניה), 30 ביולי – 3 באוגוסט 2012

בעיות עבור התחרות האישית

אל תעתיקו את ניסוחי השאלות. כיתבו פתרון לכל בעיה על דף או דפים נפרדים. על כל דף נא לציין את מספר הבעיה, את מספר המושב שלכם ואת שם המשפחה שלכם. אחרת העבודה שלכם עלולה ללכת לאיבוד, או להיות משויכת באופן שגוי. נא לנמק היטב את תשובותיכם. אפילו תשובה נכונה לגמרי עלולה לקבל ציון נמוך, אם איננה מלווה בהסבר.

בעיה מס' 1 (20 נקודות). להלן משפטים בדיאלקט המרכזי של השפה דירבל ותרגומיהם לעברית:

1. bayi yaṭa ḡunḡaymuṇa baṅgu gurugugu biṅgunman.
השכר מעיף את האיש שתמיד מאשימים אותו.
2. balan yabu bimabanḡalḡaymuṇa baṅgul yaṭaṅgu guliṅgu ḡunḡaṇu.
האיש החזק מאשים את האם שתמיד הולכת בעקבות נחשים קטלניים.
3. balan waymin bambun baṅgu ḡuṅaṅgu ḡamiman.
סוכר משמין את החמות הברירה.
4. bala yila wura baṅgul bargandu biṅgundu ḡuniṇu.
הוולבי העיף מחפש את הנוצה הקטנה.
5. balan malayigara baṅgu garandu biṅgunman.
העשן מעיף את העקרב.
6. bala gurugu baṅgul ḡumaṅgu munduṅgu dimbaṇu.
האב הנעלב מביא את השכר.
7. bayi midin baṅgun bimaṅgu malayigaraguṇinaymuṇagu baṅḡan.
הנחש הקטלני שתמיד מחפש עקרבים, הולך בעקבות הפוסום.
8. bayi gubimbulu biṅgun baṅgu gurugugu ḡaṅunman.
השכר מרדים את הרופא העיף.
9. bala garan baṅgul biṅḡiriṇḡu baṅḡan.
הלטאה הולכת בעקבות העשן.
10. balan duṅan baṅgul yiriṇḡilagu ḡuniṇu.
השפירית מחפשת את העץ העוקץ.
11. bala ḡuga baṅgun yabuṅgu ḡaḡilmuṇagu dimbaṇu.
האם שתמיד מתעלמים ממנה, מביאה את הסוכר.
12. bala diban ḡaḡiṇ baṅgul gubimbulugu ḡamiṅgu bilmban.
הרופא השמן דוחף את האבן הגדולה.
13. bala garan baṅgun waymindu dibanbilmbalḡaymuṇagu buḡan.
החמות שתמיד דוחפת אבנים, מביטה בעשן.
14. balan baṅḡay waḡu baṅgun bundiṇḡu ḡaḡiṇḡu ḡuniṇu.
החרגול הגדול מחפש את הרומח המעוקם.
15. bayi biṅḡiriṇ biṅgun baṅgul paḡḡaṅgu muḡurugu buḡan.
הילד השקט מביט בלטאה העייפה.
16. bayi ḡuma guli baṅgul yaṭaṅgu baṅḡalmuṇagu munduman.
האיש שתמיד הולכים בעקבותיו, מעליב את האב החזק.

(א) בלשן אחד סבר כי באחד המשפטים הנ"ל בשפת דירבל, ישנה טעות. למעשה אין שום טעות. מה שנראה מוזר בעיניו, נובע מכך שבאחד המיתוסים של עם הדירבל, מין אחד של בעלי חיים נחשב כ„גשים זקנות“. באיזה בעל חיים מדובר? מה נראה כטעות בעיני הבלשן?

(ב) תרגמו לעברית:

balan palŋga baŋgul ŋumaŋgu guniymuŋagu bambunman. 17

bala diban bilmbalmuŋa baŋgun biŋjiriŋŋu guniu. 18

bayi bargan baŋgul yaŋaŋgu gubimbuluŋuŋanaymuŋagu baŋŋan. 19

(ג) להלן שלוש מלים נוספות בשפת דירבל:

bayimbam — גולם, זחל;

mugunanŋa — דודה (אחותה הגדולה של האם);

muŋga — רעש חזק.

תרגמו לשפת דירבל:

20. הוולבי הקטן מביט בשפירית.

21. הדודה שתמיד הולכים בעקבותיה, מעקמת את הנוצה.

22. הפיסוס הישן מתעלם מן הרעש החזק.

23. הזחל מחפש את האיש שתמיד מביא אבנים.

⚠ שפת דירבל שייכת למשפחה הפאמא-ניונגית; זוהי שפה שהולכת ונכחדת, של אבוריג'ינים במ-דינת קווינסלנד שבצפון-מזרח אוסטרליה.

ng = ŋ במילה hang באנגלית.

gn ≈ ŋ במילה Cognac או ñ במילה Niño; f הוא עיצור סותם (כמו d), הנחתך באותו המקום

בחלל הפה, כמו ŋ.

הנחש הקטלני הוא נחש ארסי אוסטרלי. וולבי — מין בעל חיים קטן, קרוב משפחה של הקנגורו. פיסוס — חיית כיס אוסטרלית שחיה על עצים. עץ עוקץ — מין שיחים ועצים עם קוצים עוקצניים; חלקם מסוכנים לבני אדם. — ארתור סמניזק

בעיה מס' 2 (20 נקודות).

אומבו-אונג		אומבו-אונג	
35	<i>tokapu rureponga yepoko</i>	10	<i>rureponga talu</i>
40	<i>tokapu malapu</i>	15	<i>malapunga yepoko</i>
48	<i>tokapu talu</i>	20	<i>supu</i>
50	<i>tokapu alapunga talu</i>	21	<i>tokapunga telu</i>
69	<i>tokapu talu tokapunga telu</i>	27	<i>alapunga yepoko</i>
79	<i>tokapu talu polangipunga yepoko</i>	30	<i>polangipunga talu</i>
97	<i>tokapu yepoko alapunga telu</i>		

$telu < yepoko$

 $telu < yepoko$

(א) רשמו באמצעות ספרות:
tokapu polangipu,
tokapu talu rureponga telu,
tokapu yepoko malapunga talu,
tokapu yepoko polangipunga telu.

(ב) כתבו בשפת אומבו-אונג: 13; 66; 72; 76; 95.

⚠ שפת אומבו-אונג שייכת למשפחה הטראנס-ניו-גינאית. היא מדוברת על ידי כ-200 34 אנשים בפפואה גינאה החדשה.
 — קסניה גילדובה

בעיה מס' 3 (20 נקודות). להלן משפטים בשפה הבסקית ותרומיהם לעברית בערבוביה. אחד המשפטים בעברית תואם שני משפטים בבסקית:

ahazu ditut, ahazu zaizkit, ahazu zaizu, hurbildu natzaizue, hurbildu zait,
lagundu ditugu, lagundu dituzu, lagundu dute, lagundu nauzue, mintzatu
natzaizu, mintzatu gatzazkizue, mintzatu zaizkigu, ukitu ditugu, ukitu naute

שכחת ממנו, הם דיברו אתנו, ניגשתי אליכם, דיברתי אתך, עזרנו להם, עזרתם לי, הוא ניגש אלי, נגענו בהם, הם נגעו בי, עזרת להם, הם עזרו לו, דיברנו אתכם, שכחתי מהם

(א) קבעו את ההתאמות הנכונות.

(ב) תרגמו לשפה הבסקית: נגעת בי, הם ניגשו אלי.

(ג) תרגמו לעברית: *hurbildu gatzazkizu, lagundu dut*.

(ד) אחד המשפטים בעברית ניתן לתרגום לשפה הבסקית בדרך אחת נוספת. מצאו את המשפט הזה וצינו את התרגום האפשרי השני.

— נטליה זאיקה

בעיה מס' 4 (20 נקודות). בלשן אחד החליט לחבר דקדוק של שפת טאופ. תחילה ביקש מדוברי השפה לתרגם משפטים בודדים לשפת אמם. ולהלן — מה שקיבל:

<i>Ean paa tasu anaa.</i>	1. הכית אותי.
<i>Eove paa ani bona iana.</i>	2. הוא אכל את הדג.
<i>Enam paa tasu a beiko.</i>	3. הקינו את הילד.
<i>A otei paa tara bona kae.</i>	4. האיש ראה את התיק.
<i>A visoasi paa asun bona.</i>	5. הילד הרג אותו.
<i>Enaa paa tara a taba'ani.</i>	6. ראיתי את האוכל.
<i>Eam paa baitono e.</i>	7. שמעתם אותו.
<i>Enaa paa hee a otei bona overe.</i>	8. נתתי את הקוקוס לאיש.
<i>A moon paa hee ameam bona taba'ani.</i>	9. האשה נתנה לכה את האוכל.
<i>Enaa paa tasu vuan a vasu.</i>	10. הכיתי אותך עם האבן.
<i>Eori paa asun bona moon bona toraara.</i>	11. הם הרגו את האשה עם הגרזן.
<i>Enam paa dao a visoasi bona oraoraa.</i>	12. קראנו לילד מכשף.

(א) תרגמו לעברית:

- Eam paa ani a overe.* 13.
Ean paa tasu a oraoraa bona kae. 14.
Eove paa tara ameam. 15.

(ב) תרגמו לשפת טאופ:

16. נתנו לך את האוכל.
 17. הוא קרא לי ילד.
 18. הרגתי אותו עם זה (באופן מילולי עמו).
 19. המכשף נתן את הדג לילד.

לאחר מכן, רשם הבלשן דיבור טבעי של דוברי שפת טאופ והשלים את הדקדוק שלו. להלן קטעי דו-שיח בשפת טאופ ותרגומיהם לעברית. בסוגריים ניתן ההקשר של הביטויים הללו.

20. (מה קרה לאשה אז?) *A moon paa tara bona oraoraa.* האשה ראתה את המכשף.
 21. (מדוע לא נשאר אוכל?) *A taba'ani paa ani nam.* אכלנו את האוכל.
 22. (מדוע הילד בכה בכי כה מר?) *A visoasi paa tasu a otei bona overe.* האיש הכה את הילד עם הקוקוס.
 23. (איפה התיק?) *A kae paa hee naa a beiko.* נתתי את התיק לילד.

(ג) תרגמו לשפת טאופ את המשפטים שאינם בסוגריים:

24. (מדוע נעלב המכשף?) הם קראו למכשף אשה.
 25. (מדוע הגרזן רטוב?) הילד הרג את הדג עם הגרזן.

⚠ שפת טאופ שייכת למשפחה האוסטרונזית. היא מדוברת על ידי כ-5 000 אנשים בפפואה גינאה החדשה.
 — מדיה קונטשנקו

בעיה מס' 5 (20 נקודות). להלן — מילים וצירופי מילים בשפה הרוטומנית ותרגומיהם לעברית:

<i>mamasa</i>	מוצק	<i>'el'ele</i>	רדוד
<i>matiti</i>	קור	<i>'ele</i>	להיות קרוב
<i>matit mamasa</i>	קרח	<i>'olo</i>	לחתוך
<i>moafmofa</i>	מלא אשפה	<i>a'öf fau</i>	סוף שנה
<i>niu</i>	קופרה	<i>fäeag 'u'u</i>	להשתמש שפת סימנים
<i>nu'suar tiro</i>	חלון	<i>fau</i>	שנה
<i>nu'sura</i>	דלת	<i>həfəfəfu</i>	סלעי
<i>pala</i>	לנקב	<i>huag 'el'ele</i>	חסר-סבלנות
<i>piri</i>	להסתלסל	<i>huag to'a</i>	אמץ
<i>poagpoga = palpala</i>	מחורר	<i>hül həfu</i>	לנשב (על הוריקן)
<i>pogi</i>	לילה	<i>hün kia</i>	תחתית הצוואר
<i>puhraki</i>	לבעבע	<i>huli</i>	להפוך
<i>pulu</i>	דבק	<i>huni</i>	תחתית
<i>kəlu</i>	צמיד; להקיף	<i>is 'ā</i>	מחודד
<i>riamrima</i>	זוהר	<i>is susu</i>	פטמה
<i>rū huga</i>	כאב בטן	<i>lala</i>	עמוק
<i>to'a</i>	גיבור	<i>maf tiro</i>	משקפיים

(א) להלן — שמות של שבעה חלקי גוף בשפה הרוטומנית ותרגומיהם לעברית בערבוביה. קבעו את ההתאמות הנכונות:

'u'u, isu, kia, leva, mafa, susu, huga
חזה, עין, יד, שיער, לב, צוואר, אף

(ב) תרגמו לעברית:

tiro, poga (שם עצם), *huag lala, həf puhraki, maf pogi = maf pala*.

(ג) תרגמו להשפה הרוטומנית:

עגול; לחתוך קופרה; שיער מתולתל; דביק; להתלקח; אשפה.

(ד) בהתבסס על החומר הנ"ל, לא תוכלו לתרגם 'מלה' ו'למצות' להשפה הרוטומנית בוודאות. מה יהיה התרגום האפשרי, באופן תיאורטי, של המילים האלה להשפה הרוטומנית?

⚠ השפה הרוטומנית שייכת למשפחה האוסטרונזית. היא מדוברת על ידי כ-9000 אנשים בפיג'י. ' כמו ההגה אל"ף בערבית; *a* הגה *o* פתוח; *ā* הגה *e* פתוח, כמו *a* במילה *black* באנגלית; *ö* הגה כמו במילה *fleur* בצרפתית; *ü* הגה כמו במילה *tu* בצרפתית. סימן " " מציין את אריכות ההגה. קופרה — גרעין קוקוס מיובש. — בוריס יומדין, אלכסנדר פיפרסקי

עורכים: סבטלנה בורלק, אלכסנדר ברדיצ'בסקי, קסניה גילרובה, דמיטרי גרסימוב, יו דובס, איוון דרז'נסקי (עורך ראשי), גבריאלה חלדינק, בוריס יומדין, ברונו לאסטורניה, לי ג'יני, רוזינה סביזאר, פאוול סופרונייב, ארתור סמניוק, אלכסיי פגושב, לודמילה פיודורובה, אלכסנדר פיפרסקי, מריה רובינשטיין.

טקסט בעברית: דני דורפמן, רחל טורפוסמן.

בהצלחה!